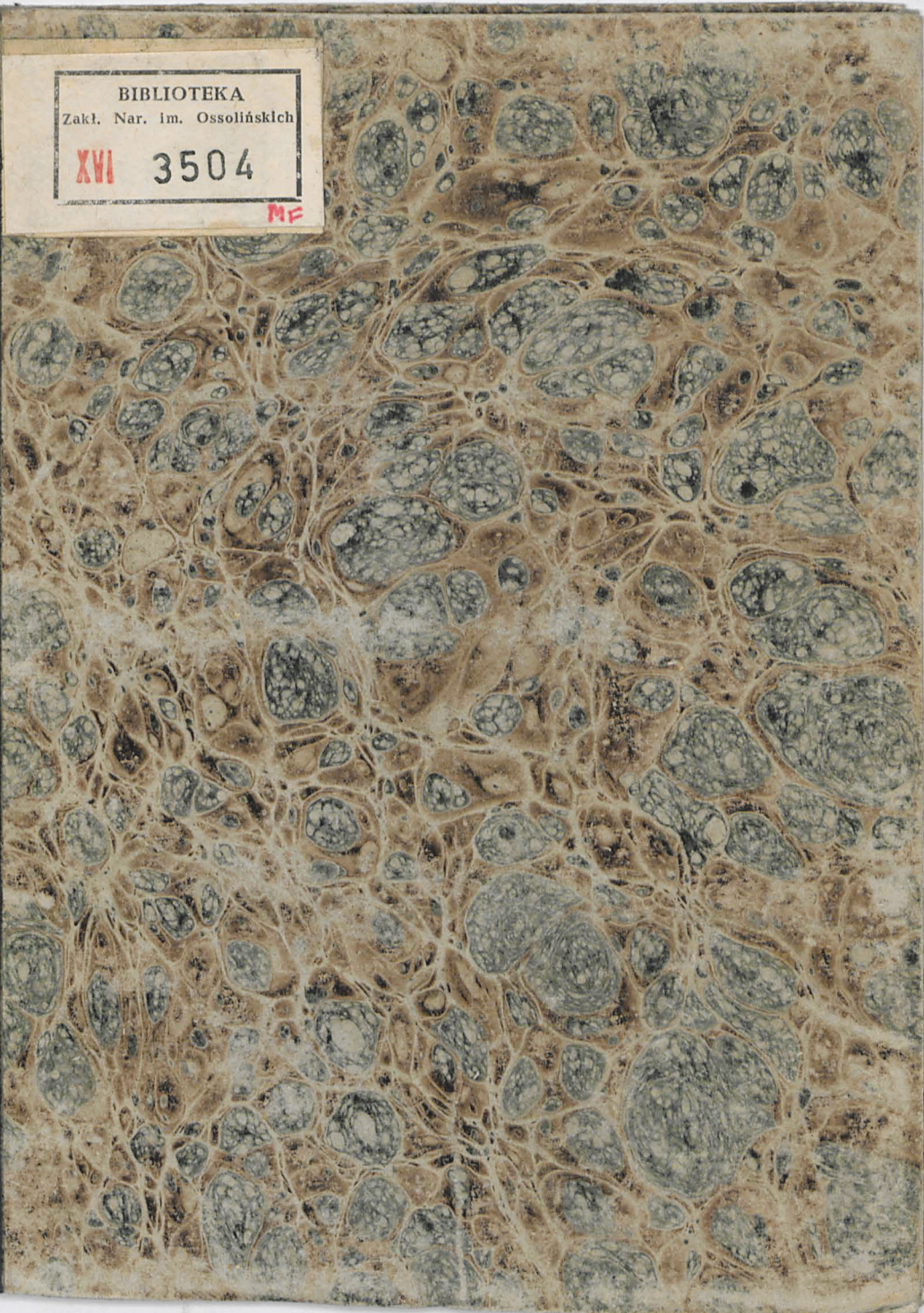

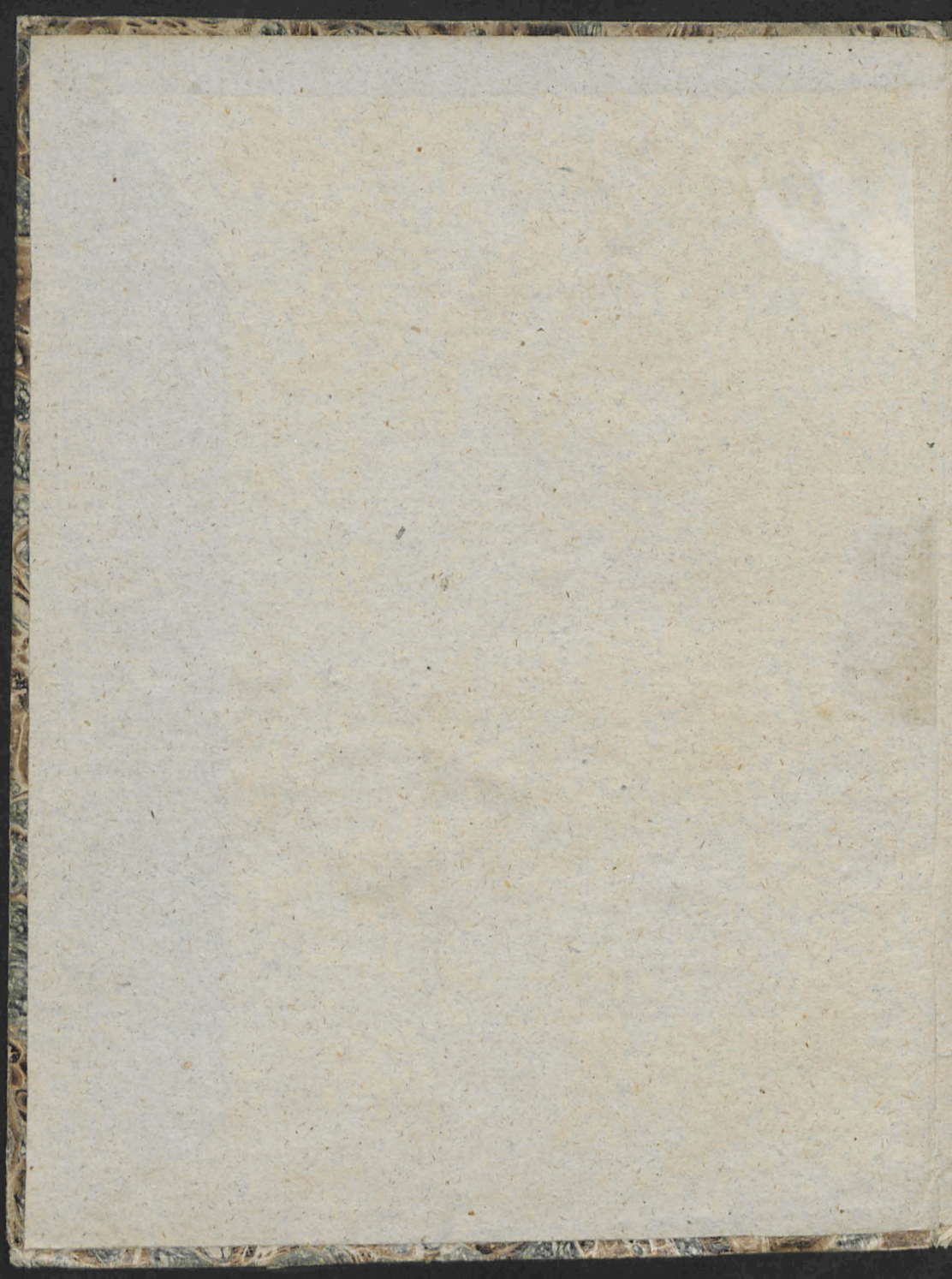
BIBLIOTEKA

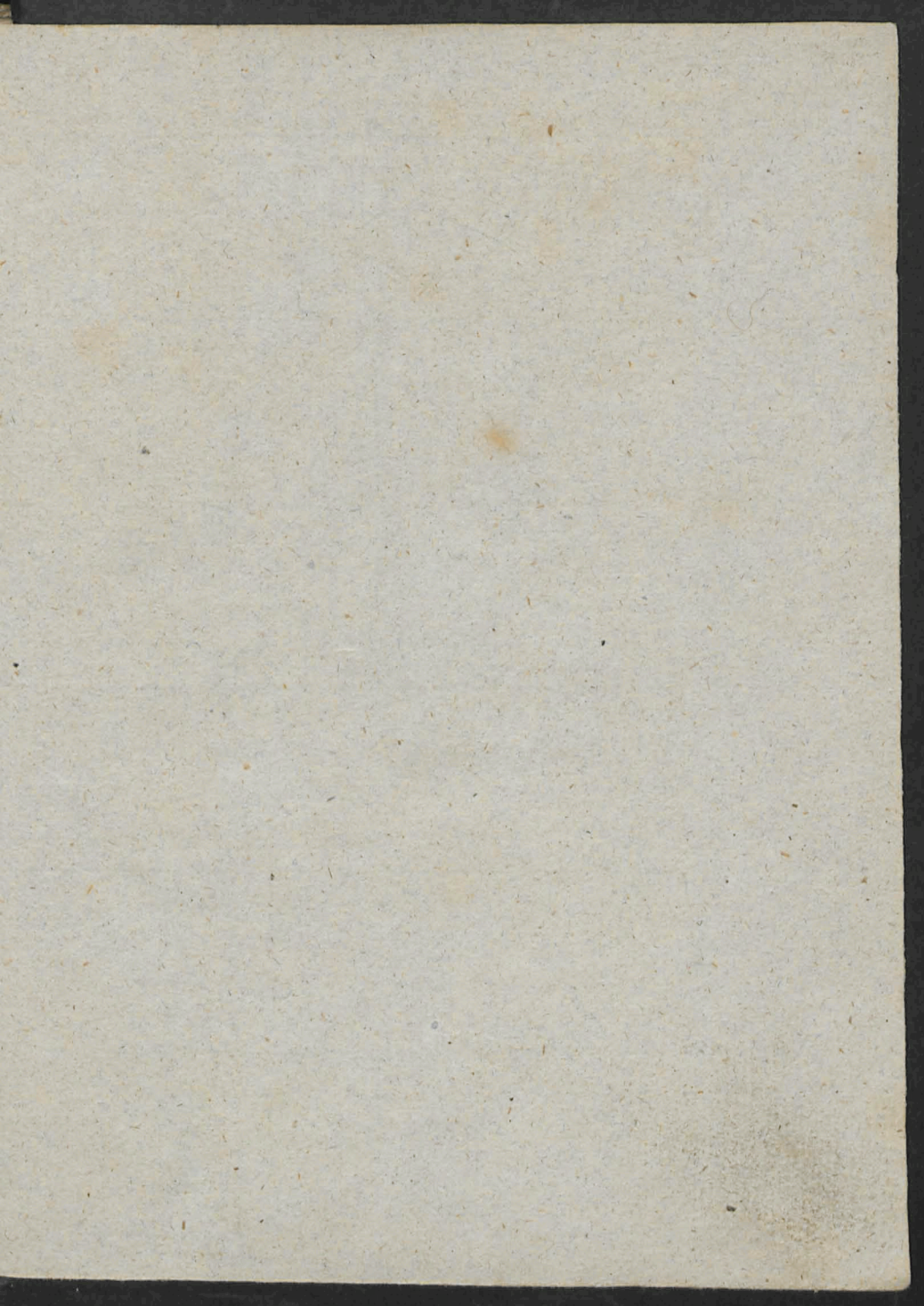
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVI 3504

MF

XV. Qu. 3504

PHOCYLIDIS PHILOSOPHI PO/
EMA ELEGANTISSIMVM
PRÆCEPTA VITÆ DE/
GENDÆ CONTINENS
GRÆCE, CVM IN/
TERPRÆTA/
TIONE LA/
TINA.
MARTINI CROMERI ▶

*Martini Cromeri aliquot Epis
grammata ad finem adiuncta.*

12.345

XLV. 2. 3.

AD MARTIALEM DE BEATA VITA
Philosophicôs .

Vitam quę faciunt beatiorē,
Non cunctis bone Martialis hęc sunt.
Nam sunt quos beat ampla res, & aurum;
Sunt quos purpura, quos cohors togata.
Quosdam lauticię, iociq; molles,
Et lasciua nimis iuuat voluptas;
Illos gloria, viuudumq; nomen;
Hos tranquilla procul dolore vita.
Iam veri studium sat est quibusdam,
Sed virtus alijs, amorq; recti.
Sano in corpore sana mens, simulq;
Cui fors mitis adest, mihi est beatus .

AD EVNDEM ; Theologicôs .

Vitam quę faciunt beatiorē,
Erras optime Martialis erras.
Nil conscire sibi, nihilq; prorsus
Vsurpare tamen boni, Sed vni
Cuncta accepta Deo referre, Solum
Vite nosse scopum, Nutuq; vulgi
Non flecti, nihil estimare sensu,
Celestem meditari aduſq; vitam,
De quouis homine optime mereri,
Pura mente Deo litare puro,
Soli fidere principi salutis,
Hęc vitam faciunt beatiorē .

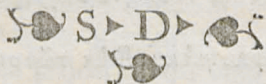
ΕΚ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ

Φωκυλίδης Μιλήσιος φιλόσοφος σύγχρονος Θεο-
γνιδος ἢρ δὲ ἑκάτερος μετὰ χμζ' ἔτη τῶν ἔρωι
κῶν, ὀλυμπιάδι γεγονότες μθ' ἔγραψεν ἔπη καὶ
ἐλεγείας, παραινέσεις, ἥτοι γνώμας, αἷς τινες
κεφάλαια ἐπιγράφουσι. ἐσι δὲ ἐκ τῶν σιβυλλί-
ων κεκλεμμένα.

EX SVIDA

Phocylides Milesius Philosophus aequalis Theo-
gnidis, Fuit autē uterq. post .647. annū belli Tro-
iani nati, Olympiade .59. Scripsit carmina
Elcoias, admonitiones seu sententias, quas quidam
capita inscribunt. Sunt autem e Sibyllinis libris
compilata,

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI ET
DOMINO, DOMINO ALBERTO DEI
gratia Marchioni Brandēburgensi, ac in Prussia,
Stetiniæ, Pomeraniæ, Cassubarum, Scla/
uorum &c. Duci, Burgrabio Norem/
bergenfi, Domino colendissimo
Martinus Cromerus

Cogitanti mihi, ALBERTE Dux clarissime, qua-
nam ratione fieri posset, vt animi mei gratitudinem
propensissima tua erga me voluntate & benignitate, tibi
testatam facerem, nihil eiusmodi occurrebat, quod te dignū
esset. Nam & tua Celsitudo tanta, tamq̃ illustris, & omni
genere virtutum ornata est, vt qui nomen tuum aliqua ra-
tione illustrare velit, idem Soli lucem addere velle videatur,
& ingenij mei suppellex tam est angusta & exigua, vt nihil
inde, quod vel dignitati ac splendori tuo, vel studio & ob-
seruantie in te mee, respondeat, depromi possit. Contra ve-
ro quum intuerer admirandam tuam in omnes omnium or-
dinum homines facilitatem, humanitatem, & beneficentiam,
morumq̃ suauitatem, cum virtute, animi magnitudine, in-
genij dexteritate, vigilantia, & bellice rei peritia, que omnia
in te summa sunt, certante, in eam adducebār sententiam, vt
mallem impudētior videri, quā ingratior, propterea quod
illud interdum meretur veniam, hoc ita omnibus semper ex-
osum est, vt apud quosdam populos aliquando capitale fu-
erit. Quumq̃ ita animum meum confirmassem, commodū
obtuli se mihi libellus Phocylidis Philosophi gręci vetusti,
fane aureus, qui VOB ET INOOR hoc est, vt ita dicam, admonitoris
us inscribitur, in quo est videre vniversam illam recte & ho-
neste, laudabiliterq̃ viuendi rationem, quam philosophi in-

gentibus voluminibus complexi sunt, paucis versibus ita
elegantè, vt lectorem alliciat: ita succinctè, & perspicuè,
vt facile edisci, ac memoria teneri possit: ita accurate incor-
ruptèq;, vt ab euangelicarum literarum sanctimonia non
multum absit: comprehensam atq; conscriptam. Ita vt me
nouorum istorum christianorum, si modo eos hoc nomine
appellari fas est, misereat, qui quamuis reluctate recta ratio-
ne, reclamantibus sacris literis, impudentissima asseueratio-
ne tantum sibi, cupiditatibusq; suis effrenatis permittunt, ac
permitti volunt, vt qui maxime ethnici sunt, nunquam eo
turpitudinis prolabi posse videantur, tam dissolutum vite
genus vt palam vel sectari, vel probare sustineant, solam
rationem atq; naturam ducem secuti, cui rei vel vnus hic li-
bellus abunde documento fuerit. Eum itaq; libellum, quo
facilius ac crebrius nostratum hominum manibus, pro me-
rito suo, tereretur, quum pari versuum numero in latinam
linguam nuper transfudissem, tuo nomini nuncupandum
mibi esse existimaui, minus dignum fortasse celsitudine tua
munus, sed tamen à candore & facilitate morum, quæ in te
summa elucet, & ad quam hic apposita maxime præcepta
traduntur, non alienissimum, quo & ego animi erga te mei
studium testificer, & studiosi iuuenes, quorum hic utilitati
seruitum est quum libellum, nominis tui celebritate allec-
ti, tum mores, quos libellus scite depictos cõtinet, exemplo tuo
adducti, libentius amplectantur, prosequanturq;. Accipe
ergo lubens, Princeps Illustrissime, Phocyliden græce paris-
ter & latine sonantem, quem non tam ex paucitate literarum,
quam ex vetustate simul, & morum describendorum
sanctimonia estimas velim: nostratq; hanc qualem
qualem operam boni consule, & summam erga te
obseruantiam benignè, vt cœpisti, amplecti
perge. Quem vt pietissimus omnium parens
Deus longum sospitet, & perpetua foeli-
citate cumulet, etiam atq; etiam cu-
pio. Vlnè. Kal. Octobrib.

ΦΩΚΥΛΙΔΟΥ ΠΟΙΗΜΑ ΝΟΥΘΗΤΙΚΟΝ.

Μίτε γαμοκλοπέειν, μήτ' ἄρσεμα κύπριμ ὀρίμεμ,
 μήτε δολουσ ῥά πτειμ, μήδ' αἵματι χῆρα μιάνειμ,
 μή πλυστῆμ ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὀσίων βιοτέεμ.
 Ἀρκῆοθα παρεῖσι κῆ ἀλλοξίωμ ἀπέχεοθα
 χεύεα μή βάζειμ, τάδ' ἐτύτημα πάντ' ἀγορεύειμ
 Πρῶτα θεορτίμα, μετέπειτα δὲ θεῶ γυνῆας.
 Πᾶσι δίκαια νέμεμ, μήδε κρῖσιμ ἐς χάριμ ἔλκειμ
 μή ρίψῃς πονήμ, ἀδίκως μή κρῖνε πρόσωπομ
 ἦρσὺ κακῶς δικάσῃς, σ' ἐθεὸς μετέπειτα δικάσῃ.
 μαρτυρίμ ψευδῆ φεύγειμ, τὰ δίκαιά ἀγορεύειμ.
 παρθενίμ τηρεῖμ, πίσιμ δ' ὦν πᾶσι φυλάσσειμ.
 μέτρα νέμεμ τὰ δίκαια, καλὸμ δ' ἐπὶ μέτρομ ἅπασι.
 σταθμόμ μή κρῶνειμ ἑτεροζυγομ, ἀλλ' ἴσομ ἔλκειμ.
 μήτ' ἐπιουρησίης, μήτ' ἄγνώς, μήτε ἐκοντί.
 χεύδοσκομ συγέει θεὸς ἄβροτος, ὅσις ὁμόσῃ.
 σπέρματα μή κλέπτειμ, ἐπαράσιμος ὅσις ἀρεῖται.
 μηδὸμ μοχθήσαντι δίδου, μή θλίβε πένκτα.
 ἱγλώσῃ νοῶν ἐχέμεμ, κρυπτόμ λόγομ ὦν φρεσιμ ἴχειμ.
 μήτ' ἀδικεῖμ ἐθέλῃς, μήτ' ὀλῶν ἀδικῶτα ἐάσῃς.
 πτωχῶ δ' ἐπιθε δίδου, μήδ' ἄυριον ἐλθέμεν εἶπῃς.
 πληρώσας σέο χεῖρ', ἔλιον χερίζοντι παρὰ χου.
 ἄσεγομ εἰς οἶκομ δέξαι, κῆ τυφλόμ ὀδύγη.
 ναυκγοῦς οἴκτερομ, ἐπιτ' πλοῦς ἐσιμ ἀδίκος.
 χῆρα πεισόντι δίδου, σῶσομ δ' ἀπορίστατομ ἄνδρα.
 κοινὴ πάρῃ πάντων, ὁ βίος, τροχὸς, ἄστατος ἄλβος.

PHOCYLIDAE OPVS ADMONI-
torium: Martino Cromero interprete.

Abstine adulterio, neu mascula suauia sume.
Ne fraudes suito, neu sanguine pollue dextram.
Vtere quæsitis bene, nec diteris inique.
Sis contētus eo quod habes, aliena nec optes.
Ne loquitor falsum, sed semper uera profare.
Principioq; Deum uenerare, ac deinde parentes.
Reddito cuiq; suum. nec ius tibi gratia flectat.
Nec temnas inopem, Nulliq; iniurius esto
Iudex, Qualis eris, talem experiere tonantem.
Testisq; esse caue mendax, sed iusta fatere.
Sis castus, seruato fidem re semper in omni.
Iustaq; sit mensura, Modus re pulcher in omni est
Libra sit æqualis, neutroq; impulsa residat.
Consulto imprudensq; fac ut periuria uites.
Periueros odit siquidem Deus immortalis.
Semina ne tollas, sacer est qui sublegit illa.
Solue laboranti mercedem. Ne preme egenum.
Mentem adhibe linguæ. Arcanū ne profer. Iniquū
Ipse nihil facias, facere ac prohibeto uolentem.
Præbeq; mox inopi, neu cras reuenire iubeto.
Mendicumq; manu plena releuato, uagumq;
Hospitio recipe, & cæcum duc. Naufragioq;
Eiectum miserare, Infidum est omnibus æquor.
Lapsum attolle manu, afflictum seruato benigne.
Nā mala sunt cunctis promiscua, ceu rota uita est.

Πλῆτορ ἔχωρ σὴν χεῖρα πειντέουσιν ὄρεξοι.
Ἦρσοι ἔδωκε θεός, τούτων χρεῖσαι παράχου.
Ἔσω κοινός ἅπας ὁ βίος, ἢ ὁμόφρονα πάντα.
Τόξίφος ἀμφιβαλῶ μὴ πρὸς φόνομ, ἀλλ' ἐς ἀμωαίμ.
ἔθε δὲ μὴ χρεῖσαι μὴ ἔννομα, μὴτε ἀδίκως.
Ἦρ γὰρ ἀποκτείνης ἐχθρὸν, σέο χεῖρα μιῶνεσ.
Ἄγρῶ γειτονέοντος ἀπόχειο, μὴτ' ἄρ' ὑπερβῆε.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπορβασίαι δ' ἄλεναυ.
μὴδέ τι ἄνευόμενον καρπὸν λαβῆσαι ἄρδ' ρηε.
ἔσωσαμ ὁμότιμοι ἐπίλυδες γῆν πολιήταιε.
πάντες γὰρ πενίης πειρώμεθα τῆε πολυπλάγκτου.
Χῶρα δ' οὔτι βέβαιον ἔχε πέδον ἀνθρώποισιν,
ἢ φιλοχρημοσύνη μῆτις κακότητος ἀπάσης.
Χρυσὸς ἀφ' ἰσόλοε ἐσι κού ἄργυρος ἀνθρώποισι.
Χρυσέ κειῶν ἄρχηγε, βιοφθόρε, πάντα χαλέπῳ,
ἔθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθενόν.
Σθου γὰρ ἕκητι μάχαιτε, ληλασσαιτε, φόνοιτε.
ἔχθρα δὲ τέκνα γονεσίμ, ἀδελφάδιτε σίλωαίμοισ.
μὴδ' ἔτερον κεύθης κραδίη νόον, ἀλλ' ἀγορεύωμ
μὴδ' ὡε πειροφῆεσ πολυπόουε κατὰ χῶραμ αμείβου,
ὄσιε ἐκὼν ἀδικῆ, κακὸε ἀνήε. ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκηε,
οὔκ ἐρέω τὸ τέλος. βουλήμ ἔυθωε ἐκάσου.
μὴ γαυροῦ σοφῆ, μὴτ' ἀλικῆ, μὴτ' ἐνὶ πλοῦταμ.
ἔε θεὸε ἐσὶ σοφὸε, δινωατόε, ἅμα καὶ πολυόλβουε.
μὴδε παροχομυλοῖσι κακοῖε βρῦχου τεδρῆτοε,
οὔκ' ἐτι γὰρ δύνεται, τὸ τετυγμύλομ ἔνκι ἀτυκτομ.]
μὴ προπετήε ἐε χεῖρα, χαλίηε δ' ἀγχιου ὄργιμ.
πολλάκι γὰρ πλῆξασ, ἀέκωμ φόνομ ἐξετέλεσασ.

Diuitiæ fluxæ, ergo lubens partitor egenis.
Seu quid opum, seu qcqd adest tibi mūnere diuū.
Vtere cōmuni uictu, & bene uiuito concors.
Ne quo uim facias gladio succingere, sed quo
Amoueas, utinamq; nec iniuste, neq; iure
Vsus sit. scedatur enī manus hoste necando.
Vicini abstine agro, nec transgrediaris auarus.
Optimus in rebus modus est, miserūq; quod exit.
Germina ne lædas unquam crescentia terræ.
Sit tibi honore pari cum ciuibus aduena semper.
Nam uaga pauperies ex æquo est obuia cūctis,
Nec regione homini locus est sat certus in ulla.
Auri sacra fames scelerum fons est, & origo.
Fraudi est argentū atq; aurū mortalibus. Aurum
Causa mali, uitæ pestis, quodq; omnia rodis,
O utinam ne tu miseris mortalibus extes
Dulce malum, per te pugna, prædæq; necesq;
Et fratrem frater, natiq; odere parentes.
Nunq̄ aliud dicas, aliudq; in pectore celes.
Nea mutare loco, ut saxis qui Pollypus hæret.
Vitro qui lædit, malus est: Qui nanq; coactus,
Nō penitus. Quid qsq; uelit sibi, perspice prudēs
Viribus, ingenio, aut opibus ne quando superbi,
Nanq; Deus solus sapiens diuesq; potensq;
Præteritis ne torre malis præcordia. factum
Infectum esse potest nunq̄. Dextramq; caueto
Attollas temere, at bilem frenato tumentem.
Sæpe fit ut cædem facias inuitus acerbam.

Ἔσω κοινὰ πᾶσι, μὴ δὲ μείγῃ, μὴ δὲ ὑπέροπλον·
οὐκ ἀγαθὸν πλεονάζειν ἔφην θνητοῖσιν ὄνειαρ.
Ἡ πολλὴ δὲ ἔβρη πρὸς ἀμέτρους ἔλκει ἔρωτας.
Ἰψαυχῆ δ' ὁ πολὺς πλοῦτος, καὶ ἐς ὕβριν ἀέξει.
Θυμὸς ὑπερχόμενος μανίην ὀλοόφρονα τέχει.
Οργὴ δ' ἐστὶν ὄρεξις, ὑπερβαίνουσα δὲ μῆνις.
Ζῆλος τῶν ἀγαθῶν ἐδδλόσ. φάυλων δ' ὑποεργός·
τόλμα κακῶν ὀλοή. μέγ' ὀφέλλει δ' ἐδδλὰ πονεῦντας.
Σεμνὸς ἔρωσ ἀρετῆς, ὁ δ' ἐκύπριδος αἰχρὸς ὀφέλλει
Ἡδύς, ἀγαρόφρων κικλίσκεται ἐν πολιτείαις.
Μέτρη μὲν φαγέειν, καὶ πιεῖν καὶ μυθολογεῖσθαι.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίην δ' ἀλεεινί.
Μὴ φθονέει ἀγαθῶν ἑτάροις, μὴ μῶμον ἀναψῆς.
Ἀφθονοὶ οὐρανίσι καὶ ἐμὰ κλίσεις τελεόπυσιν.
οὐ φθονέει μῆνι πολὺ κρείσσοσιν ἡλίου ἀνυγίς,
οὐ χθῶν οὐρανίσι ὑψώμασι νέσθην εὐοῦσα,
οὐ ποταμοὶ πέλᾳγεσσι. αἰεὶ δ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν·
εἰ γὰρ ἔρις μακάρεσσι ἐν Ἰουκ ἄν πόλος ἔσθι.
Σωφροσύνη δ' ἀσκεῖν, ἀιχρῶν δ' ἔργων ἀπέχεσθαι.
μὴ μιμοῦ κακότητα, δίκη δ' ἀπάλειψον ἀμύμαρ.
Πειθὸ μὲν γὰρ ὄνειαρ ἔρις δ' ἔριμ ἄντιφυτεύει.
μὴ πίσειε γάχισα, πρὶν ἀρεκείως πέρας ὄψαι.
δικᾶμ εὖ ἐδδοντας ξωτὶ πλεόνεσι καθίκα.
καλὸν ξενίζεαι ταχέως λιταῖσι τραπεζαίαις,
ἢ πλείλαις, δολίαισι, βραδυσώσαις παρὰ κερδοῖ.
μηδέποτε χρήσης πικρῶς γένῃ ἀνδρὶ πένητι.
μηδέτις ὄρνιθας καλῆς ἅμα πάντας ἐλέδω,
μητέρα δ' ἐκπρολίπης, ἢ ἐχθρὸς πάλι τῆσδε νεοτῆς

Sint placidi affectus, nil sit nimiū atq; superbum.
Nullum nanq; bonum est mortalibus utile, si sit,
Immodicum. desyderia immoderata sequuntur
Delitias, augetq; animos, uiolentaq; suadet
Copia opum, Comes est uasania noxia bili.
Ira libido quidem est, furor immoderata libido.
Sectariq; bonos pulchrum est, seruire scelestos.
Dra malis, rectis confert audacia cceptis.
Augustus uirtutis amor, uenerisq; pudendus.
Suauis apud ciues idem quoq; mitis habetur.
Sint moderata cibi, potus, oratio. Cunctis
Optimus in rebus modus est, miserūq; quod exit.
Nec fausta inuideas socio, nec carpsferis ullum.
Exulat a superis liuor, formosa nec unquam
Cynthia splendidius soli iubar inuidet, ac nec
Cælo terra iacens fastigia summa, nec undas
Flumina Neptuno, manet his concordia perpes.
Haud staret cœlum, si agitet discordia diuos.
Iam moderare animo, factu nec turpe quid aufis.
Neue imitare scelus, uindictaq; sint tibi leges.
Lis litem parit, at persuasio commoda confert.
Ne temere credas, nisi noueris omnia plane.
Vincere præclarum est multis faciendo benigne.
Et propere potius frugalibus accipe mensis,
Quam multis, intempestiuis, atque dolosis.
Fœnore neue uiros inopes oneraris acerbo.
Nec uolucres nido quisquã simul efferat omnes,
Quin iterum ut pullos habeas, dimittito matrem.

μηδέποτε κρῖναν ἀδαίμοναζ ἀνδράζ ἐάσεις.
τῆρ σοφίηρ σοφός ἰδῶσα τέχνας δ' ὁμότεχνος.
οὐ χωρῖν μεγάλην διδασχὴρ ἀδιδάκτος ἀκούσῃ.
οὐ γὰρ δ' ἠ' νοέουσ ἐὶ μηδέποτ' ἐδθλὰ μαθόντες.
μηδὲ τραπεζοκόροις κόλακας προῖθαυεταίρους,
πολλοὶ γὰρ πόσιος, καὶ βρώσιός ἐσιρ ἑταῖροι
καρσὸρ δωπέοντες ἐπὶρ κορέσαομα ἔχωσιρ.
αχθόμενοι δ' ὀλίγοις, ἢ πολλοῖς, πάντες ἀπλησοί.
λοῶ μὴ πείνε, πολὺ βρωτός ἐσιρ ὄμιλος.
λαός, ἢ ὕδωρ ἢ πῦρ ἀκατάχεται πάντα.
μηδὲ μάτηρ ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.
μέτρη δὲ τεῦχε θεοῖσι. τὸ γὰρ μέτρον ἐσιρ ἄριστον.
ταῖαν ἐπιμοιζῶσθαι ἀταρχεῦτοις νεκείσι.
μὴ τύμβορ φθιμένων ἀνορύξῃς, μήδ' ἀδέατα.
δείξῃς ἠελίω, ἢ διαμόνορ χόλορ ὄρησ.
οὐ καλὸρ ἀρμονίηρ ἀναλιέμερ ἀνθρώποιρ.
καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομερ ἐς φάος ἐλθῆρ.
λείψαρ ἀποικομένων ὀπίσω δὲ θεοὶ τελεθοντα.
τυχαὶ γὰρ μίμνυσιν ἀκήιοι ἐν φθιμένοισι.
πνεῦμα δ' ἐσι θεῶ χρεῖσις θνητοῖσι ὦ εἰκόρ.
σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομερ, καὶ πάντες ἐς αὐτῆρ.
λυόμενοι, κόνις ἐσμὲν. αἰς δ' ἀνα πνεῦμα δέδεκται.
πλὺ του μὴ φείδου, μέμνη' ὅτι θνητός ὑπάρχεις.
οὐκ ἔρ ἐς ἄληρ ὄλωρ ἔχασ, καὶ χρεῖματ' ἀγέωδα.
πάντες ἴσοι νέκτες. ψυχῶρ δὲ θεὸς βασιλένα.
κοινὰ μέλαθρα δόμων, αἰώνια, καὶ παρῖς ἄδνε.
εὐωός χωρὸς ἄωσι, τε πένησί τε, ὦ βασιλιεῦσῃ.
οὐ πολὺ ἀνθρώποι ζῶμερ χρόνον, ἀλλ' ἐπὶ καυζόμε

Iudiciũmq; caue ignaris permiseris unquam,
Doctrinam sapiens, opifexq; suas regit artes,
Non potis indoctus doctrinã audire pfundã est.
Nã non percipiũt bona, queis didicisse negatũ est,
Ne tibi, mos quibus est aliena uiuere mensa,
Iunge, cibum multi potumq; sequuntur amici,
Tempori adulantes, ut sit uentrem unde saburrẽt,
Pauca ferunt ægre, multis nunquam faciantur.
Ne credas populo, namq; est mutabile uulgus.
Vulgus, flamma, latex nequeunt commota teneri.
Neue foco accumbens tenues præcordia deses.
Da dñs cuiq; suum, Modus est re pulcher in omni.
Funere quiq; carent dignator honore sepulchri.
Ne tumulos aperi cinerum, neu subñce soli
Quæ uidisse nefas, Genij ne moueris iram.
Nec decet humanam compagem soluere quẽquã.
Nanq; cito in lucem hinc uenturos esse serenam
Nos, reliquũ & quod erit morti, numẽ fore spes est.
Nanq; manent animi post ultima fata perennes.
Spiritus est usura dei mortalibus atq;
Effigies, cinis est corpus, sic unde petatum est
Rursum abit in terrã, repetit quoq; spiritus aurass
Ne parcas opibus, mortis memor, Haud licet ulli
Diuitias hinc ferre, Erebo, nec habere sub imo.
Cuncti in morte pares, animis deus imperat autẽ.
Cõmunis domus æterna, & patria omnib; us orcus,
Pauperibus pariter locus est & regibus idem
Ac breuis heu nimis est, homines quã uiuimus, atas.

*o nionier. dney
za Habo.*

Τίχ' ἴδ' αἰετοῖσ' καὶ ἀγέλας ζῆ' διὰ πάντοσ',
μήτε κακοῖσ' ἄχθου, μήτ' ὄω ἐπαγάλλω χάριμα,
πολλάκις ἐν βιότῳ καὶ θάρσ' αἰετοῖσ' ἄπισοι,
καρῶ λαΐνευα, μὴδ' ἀντιπῶνευα ἀνέμοισι.
Πῆμα καὶ ἀχθόμενοισι, κακῶ λύσις ἦλυθερ' ἄφνω,
μὴ μεγαλιγορῆ τρυφῶν, φρένα λυσιώειε
ἔνεπ' ἰρ' ἀσκήρ' ἤτις μάλα παρταρ' ὀνήσει.
Ὅπλορ' π' ἰ λόγος ἀνδρῶν τομῶτερόρ' ἐσι σιδ' ἤξει.
Ὅπλορ' ἐκάσῳ νῆμε θεορ', φύσιρ' ἠερόφοιτορ'
ὄρουσι μὲν πολλῆρ' ταχυτήτ', ἀλκήρ' τε λένουσι,
ταύσοις δ' αὐτοχύτοις κενάεσι, κέντρα μελίσσασι
ἔμφοτορ' ἄλκασ' ἴδωκε, λόγος δ' ἔρυμ' ἀνδρῶποισι.
Τῆσ' δὲ θεοπέυσου σοφίης λόγος ἔσερ' ἄριστοσ.
βέλτεροσ ἀλκήντοσ ἔφυ, σεσοφισμένος ἀνὴρ.
Αγροῦσ, ἢ πόλιασ σοφία, καὶ νῆα' κυβερνᾶ.
οὐχ' ὄσοιορ' κρύπτειρ' τὸν ἀτάδαλορ' ἀνδρα ἄτ' τορ',
ἀλλὰ χρὴ κακόεργορ' ἀποξοπάσσει ἀνάγκη.
πολλάκι σαωθνήσκουσι κακοῖσ' οἱ συμπαρεόντεσ.
φωφῶρ' μὴ δ' ἔξει κλοπίμηκ' ἀνδρῶν πασαδίκημ.
ἀμφοτέροισι κλώπεισ, καὶ ὁ λεξάμειοσ, καὶ ὁ κλέφασ,
μοῖσαρ' πᾶσι νέμαρ', ἴσότησ δ' ἐν πᾶσιν ἀρίσθ.
ἀρχόμενοσ φείδ' ἄ πάντομ, μὴ τερμ' ἐπιδέυεισ.
μὴ κτήνοσ θνητοῖο βροτῶν κατὰ μέτρομ ἔλκασ.
κτῆνοσ δ' ἦρ' ἐχθροῖο πέσει καθ' ὁδὸρ, σωέγερορ'.
πλαζόμενὸρ' τε βροτῶν καὶ ἀλίτροπορ' μὴδ' ὑπαλύξθῃσ.
βέλτεροσ ἀντ' ἐχθροῦ τυχέειρ' φίλσ' εὐμενέοντοσ.
ἀρχόμενορ' τὸ κακὸν κόπτειρ', ἔλκαστ' ἀκείσαδα.
μὴ δ' ἐτι θεσοβόρορ' δαίση κρέασ, ἀσγίωσοιρ' δὲ

Ast animus moritur nunquã, nunquamq; senescit.
Ne succumbe malis rebus, neu diffue lætis.
Plurima inexpectata etiam fidentibus extant.
Cedito temporibus, uentisq; reflare caueto.
Nã nocet hoc ægris, propere mala cuncta quiescunt.
Fastu neue tumens animo bacchere feroci,
Sis potius comis, referent hinc commoda cuncti.
Sermo homini telum est ferro penetrantius omni,
Cuiq; sua arma deus, naturam ex aere ductam,
Contulit, alitibus pennas, roburq; leoni,
Et stimulos apibus, præduraq; cornua tauris
Indidit auxilium. Ast homini sunt mœnia sermo,
Atq; hic quem inspirata deo sapientia promit
Optimus, ac sapiens robusto præstat, & agros,
Atq; urbes, celeremq; regit sapientia nauem.
Nec, pœnam ut fugiat, fas est abscondere fontem,
Quin potius semper facito auersere scelestum.
Sæpius insontes pereunt cum fontibus una,
Deposita haud unquam furum furtiua receptes.
Qui recipit, numero est, & qui furatur, eodem.
Ordine cuncta suo facias, æquabile semper
Pulchrum. Principijs parcas, ne post tibi desit.
Ne sua iumento mortali pabula subduc,
Atq; pecus per iter lapsum releuato inimici.
Et pelago terrae uagum ne quando repellas.
Proq; hoste haud minimũ bñ p̄stat habere uolentẽ.
Exoriens refecato malum, ulceribusq; medere.
Linque citis canibus, nunquam uescare ferarum

λείψαν· αὐτὸν κιστὸν ἔθνησιν ἀπὸ θῆρας ἔδωντο·
φάρμακα μί τεύχου, μαγιστῶν βίβλων ἀπέχεσθαι,
νηπιάρχους ἀπαλοῖς μὴ μάστιγι χεῖρα βιάσῃς,
φεύγε διχοσασίην καὶ ἔριμ πολέμου προσιόντος,
μὴ κικόμεν εὐ ἔρξῃς, πείθεισόν ἕσ' ἐνὶ πόντῳ.
ἔργαζου μοχθῶν, ὡς ἐξ ἰδίων βιοτεύσῃς.
Πᾶς γὰρ ἀέργος ἀνὴρ ζῶει κλοπίμων ἀπὸ χαρῶν,
μήδ' ἄλλῃ παρὰ δαίτῃς ἔδῃς σκυβάλισμα βραπέχῃς,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν οἰκείων βίοτῳ φάγοις ἀνύθεισος,
εἰ δέ τις οὐδ' ἔδῃκε τέχνην, σκάπτειτο δικέλλι,
ἔσι βίῳ πᾶρ ἔργου, ἔσῃ μοχθῶν ἐδέλκῃσα,
ναυτίλος εἰ πλώει ἐθέλει, εὐρεῖα θάλασσα,
εἰ δέ γεωπονίην μεθέπει, μακροῦ τοι ἄρξῃσαι.
οὐδ' ἐν ἄνευ καμάτου πῶλεϊ ἀνδράσιμ ἔυπετες ἔργου,
οὐδ' αὐτοῖς μακάρεσσι, πόνος δ' ἄρετῆν μέγ' ὀφέλλει.
μύσημκες γαῖης μυχάτους προλελοιπότες οἴκους,
ἔρχονται βίοτῳ κίχρη μύιοι, ὅπποτ' ἄρουρα
λήϊα κειράμεναι κάσπῳ πλήθουσι τῆ ἀλώας,
οἳ δ' αὐτοῖ πύροιο νεῖβερες ἄχθοσ ἔχουσιμ,
ἢ κριθῶν· αἰεὶ δὲ φέρων φορέοντα δύναι,
ἔκ θέρους ποτὶ χεῖμα βορῆν σφετέσῃν ἐπάγοντες
ἀτρικτομ· φίλον δ' ὀλίγον, τελέθει πολὺμοχθῶν,
κάμνει δ' ἡρόφοιτος ἀριστόπνος τε μέλισσα,
ἢ πέτρης κόλης κατὰ χερσαμῶν, ἢ νακασίμ,
ἢ δρυὸς ὠρυγίης κατὰ κοιλάδος ἐνλοθισίμβλωμ,
σημίνοι μυριότητα κατ' ἀνδρα κηροδουῖσσαι,
μὴ μείνης ἀγάμος μὴ πῶς νώνυμος ὄλκῃ
Δός τι φύσει κιαυτῶν, πέμψ' ἔμπαλιμ ὡς ἐλοχέυθῃς

Carnibus ipse, feras fera edant. Ne noxia misce
Pharmaca. Neu mentem magicis aduertito libris,
Ne rape molliculos dextra luctante puellos.
Dissidia & lites uitato instante duello.
Ne bene peruerso facias. Nam qui facit, idem
Seminat in pelago stolidus. Partisq; labore
Viue tuo, uir iners nam furto uiuat oportet.
Reliquias alienæ unquam ne collige mensæ.
Sed sine flagitio potius tua te esse decebit.
Tellurem fodito, nullam qui nouerit artem,
Semper opus facile in uita reperire uolenti.
Si dare uela libet uentis, uastum est mare. Terram
Vis colere? exporrecta iacent late arua, nec ulla
Res facilis factu mortali, etiamq; beato
Absq; labore extat. Multum labor adiuuat ipsam
Virtutem. Solers cœcas egressa cauernas
Gens formicarum, ut uictum sibi comparet aptū,
Quando sinu laxo flauam capit area messem,
Lecta humeris portat frugum noua grana pusillis,
Temporis unde famem hiberni dispellat acerbam,
Nec modus, aut requies operi est, urgetq; ferentem
Vsq; ferens, genus exiguum, patiensq; laboris.
Exercetq; & apis gratum mira arte laborem,
Sedula, nanq; legens succos per prata salubres,
Quercubus antiquis, cannis, curuisue cauernis
Cerea tecta struit, satagens examine longo.
Ne tecum pereat nomen, ne uiuito cœlebs.
Da naturæ aliquid, genitusq; age gigne uicissim.

μη προαγωγεύσης ἄλοχον σέο τέκνα μιᾶνῶν.
οὐ γὰρ τίκτε παιδας ὁμοίους μοιχικά λεκῆρα
μηξευῖνα μη φαίγιε, δεύτερα λέκῆρα γονῆος.
μητέρας δ' ὡς τίμα τηρ μητέρας ἴχνια βᾶσαρ.
μη δὲ κασιγνήτης ἐς ἀπότροπον ἐλθέμεν ἔννημ.
μηδ' ἐπὶ παλλακοῖσι παῖδες λεχέωσι μιγείης.
μη δὲ γυνὴ φθέρη βρέφος ἔμβρυον ἔνδοσι γαστροῦ.
μηδὲ πεκῶσα κυσὶ ῥίφῃ καὶ γυφίμ ἔλωρα.
μηδ' ἔτις ἢ ἄλόχῳ ἐγκύμονι χῆρα βάλκται.
μηδ' αὖ παμφογόνου ποτὲ τέμναμ ἄρσενα κῆρον.
μηδ' ἀλόχοις ζώοις βατήριον εἰς λέχος ἐλθῆν,
μηδ' ὕβριζε γυναικα ἐπ' αἰχλωτοῖς λεχέωσι.
μη παραβῆς ἐνώας φύσεως εἰς κύωριμ ἄδελμον.
οὐδ' αὐτοῖς θῆρσσι ἄσκησιν ἐβάδην ἐς ἔννημ.
μη δέ τι θηλύτρεα λέχος ἀνδρῶν μιμήσωντο.
μηδ' ἐς ἔρωτα γυναικῶν πᾶς ζεύσεης ἀκάδεκτον.
οὐ γὰρ ἔρωσ θεός ἐστι, πάθος δ' αἰδηλον ἀπάντων.
μηδὲ κασιγνήτων ἄλόχῳ ἐπὶ δέμνια βάνην.
στέργιε πῆρ ἄλοχον, τί γὰρ ἠδύπερον καὶ ἄρειον
ἢ ὅ ἀνδρὶ γυνὴ φρονεῖ φίλα γήραος ἄχρη
καὶ πόσις ἢ ἄλόχῳ, μηδ' ἐμπέση ἀνδρὶ κα νείκος.
μηδέ τις ἀμνήσειτα βίη κόρη γε μυγίη.
μηδὲ γυναικα κνήμ σοῖσιν ὀκοισίῳ ἄγεδα.
λαξεύεις δ' ἄλόχῳ λυγρῆς χάριμ ἔνεκα φερνῆς.
ἱππους δ' εὐγενέας δίζεομαι μεν κατὰ ὄικον,
τέυροισ δ' ὑπιτένοντας, ἀτὰρ σκυλάκῳ παναγρῖους.
γῆμα δ' οὐκ ἀγαθὴν ἐξιδάνομαι ἀφρονέοντε ε
οὐδὲ γυνὴ κακῶν ἀνδρῶν ἀπαναίμεται ἀφρονῶν ὄντα.

Vxori leno esse caue, ne pignora fœdes,
Non pariunt similes temerata cubilia natos;
Iam ne tange tuo nuptam cum patre nouercam,
Quæq; refert matrem, tibi sit quoq; matris honore;
Incesto nunquam cognoscito amore sororem.
Cumq; tui nunquam consuescito patris amica.
Inq; utero coniunx fœtum ne perdat aborta,
Nec partum canibus, uel uulturibus laniandum
Exponat. Grauidæ uxori neue inñce dextram
Proliferumq; etiam puerum ne quis secet unquam.
Cum brutisq; caue coeas animantibus amens.
Concubitu spurco ne sis iniurius ulli
Fœminæ, Et absurda ne quando libidine præter
Naturam fure, quin brutis uenus haud placet ipsis
Mascula, Neue marē inter se referunto puellæ.
Neue in fœmineum præceps rue prorsus amorem.
Non deus est enim amor, sed dira affectio cunctis.
Ne fratris thalamos unquam temerato iugales.
Coniugē amato tuam, quid enī iucundius? aut qd
Rectius? ac ubi perpetuo cum coniuige coniunx
Viuit amore pari, inter se neq; iurgia miscent.
Ne sine coniugio uim quisquam afferto puellæ.
Vxorem in tua tecta malam ne ducito, uilem
Ne propter dotem uxori seruiueris unquam.
Egregios cunctanter equos disquirimus, atq;
Taurus erecta ceruice, canesq; feroces,
Coniugem habere bonā nec item curamus inepti?
Nec reuuit reprobum, modo sit dos, ulla maritum

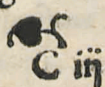
μηδὲ γάμω γάμον ἄλλον ἄξιον ἐπὶ πύματι πύμα.
Παισὶ μὴ χαλέπανε τειοίς, ἀλλ' ἥπιος ἰοδί.
ἦν δ' ἐτι παῖς ἀλίτη, κωλύετω ὑἷα μήτηρ.
ἢ **Θ** πρὸς βῦτατοι γενεῆς, ἢ Δημογέροντες.
μηδὲ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδί βρέφην πλοκαμίδος χαύτην.
μηδὲ κορυφήν πλῆξῃς, μήτ' ἄμματα λοξὰ κορύμβω.
Ἀρσισίμ' οὐκ ἐπέοικε κόμην χλιδαὶ δὲ γωαίξι.
Παιδὸς δ' ἐυμόρφου φρουρῆν νεοτήσιον ὤρη.
πολλοὶ γὰρ λυσῶσι πρὸς ἄρσενά μύξιν ἔρωτος.
Παρθενικήν δὲ φύλασσε πολυκλείσοις θαλάμοισι.
μηδὲ μὴ ἄξιον γάμω πρὸ δόμων ὀφθῶναι εἰσῆς.
Κάλλος δ' οὐστήκτορ' ἐφυ παιδῶν τρεῖαςι.
συγγενέσι φιλότιτα νέμοις, ὅσιν ἢ ὁμόνοισιν.
Αἰδῆσαι πολιορκοτάφους, εἴκερ δὲ γέρουσιν
εὐδρεῖς, καὶ γεράων πᾶσι γένεθ' ἀτάλαντον.
πρὸς βῶν ὁμίλικα πατρὸς ἴσας Τιμαῖσι γέραςε.
Καστὸς ὄφρα λόμενον δ' ασμόν παρέχ' ἑβράπυσσι.
Δύλω τακτὰ νέμοις, ἵνα τοι καταθύμιος εἴη.
Ζτὶ γματα μὴ γράφῃς ἐπὶ ποιεθ' ἴζωρ θεράποντα.
Δύλον μὴ βλάφῃς τί, κακὸν γέωρ πρὸς ἄνακτα.
λάμβανε καὶ βδλήν παρὰ οἰκέτην εὐφρονέοντος.
ἀγνῆαι ψυχῆς σου, σώματος ἐπισκαθαρμοί.
ταῦτα δ' ἰκαοσῶντες μυσήρια, δια βικῦντες,
ζωὴν ἐκτελέουσιν ἀγαθὴν μέγιστον γήραος οὐδ' ἄρ'.

Τελθ.

Fœmina. Ne tædas tædis, clade excipe cladem.
In natos esto facilis, minimeq; seuerus,
Sed, si quid peccat, puerum genitrixue, senesue
Corripiant, qui sunt generi populoue uerendi.
Cæsariem nec alas mollem pueri maris unquam,
Cincinnosue plices, tortasue in uertice uittas.
Fœda uiris coma, mollicies est apta puellis,
Formosi pueri florem seruato iuuentæ,
Nam multi infano puerorum uruntur amore
Et castam seruato intra penetralia natam,
Neu prodire domo ante faces patiare iugales.
Haud facile est sobolis formam seruare parenti.
Par tibi iungat amor, cõcordiaq; alma propinquos.
Caniciem uenerare lubens, & honore locoq;
Cede seni semper, genere ac ut quisq; parenti est:
Par senioq; huic tu deserto parentis honorem.
Debita præbeto famulis alimenta, simulq;
Æquus es in seruū, ut prompte tua iussa capessat.
Nec sortem exprobrans notulas inscribito seruos:
Nec seruo noceas, ut herum ulciscare superbe.
Consiliumq; etiam famulo a prudente capesse.
Integritas mentis purgatio corporis ipsa est.
Hæc sunt iusticiæ arcana, hæc si rite colatis,
Tempus in omne bene ætatem degetis honestam.

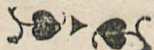
FINIS.

C iij

AD ILLVSTRISS. PRINCIPEM ET
Dominū, Dominū ALBERTVM Dei gratia
Marchionem Brandenburgen̄, ac Prussiae,
Stetiniæ, Pomeraniæ, Castuborū, Sclav
uorū &c. Ducē, & Burgrabiū No
rēbergen̄, in aduētū eius Vils
nā. Mart. Cro. gratulatio.

DVX ALBERTE ducum gloria, qui genus
Clarum a Sarmatiæ regibus inclytis
Ducis, qui proauum stemmata principum
Ornas armisonæ Pallados artibus,
Exoptatus ades, te modo sospitem
Saluumq; aula libens regia conspicit.
Te Lituana uidens gaudet, & inclytas
Dotes corporis ac ingenij stupet,
Pubes, falsa magis cernere se modo,
Quam dudum audierat. Rex & auunculus
Se digna senior cum sobole, & Bona
Cum consorte thori te placide adspicit, }
Gaudetq; incolumi iungere dexteram.
Te noster studijs assiduis colit
Præsul, te zephyris huc modo lenibus
Allatum, merito latus ouat tuo.
Hinc & nostra hilari Melpomene sono
Te saluere cupit, te bene sospite
Lætatur, tibi se dedicat & uouet
Dux ALBERTE ducum gloria fortium.

AD EVNDEM CRACOVIAM
INGRESSVM

Errant qui in solis positum decus omne uirorum,
Dux Alberte, armis, bellica & arte putant.
Est fateor solida bona portio laudis in istis,
Sed non tota tamen, sed neq; firma satis.
Haud nihil ingenium confert huc suaue, piumq;
Humanumq;, parant & benefacta decus.
Asperitas morum contra, sordescq;, tumorq;
Omnibus exosa hæc usq; fuere nimis.
Acer erat, clarisq; insignis Sylla triumphis,
Sed feritas fecit quod modo laude caret.
Et nisi crudelis Marius, fauusq; fuisset
Tarquinius, modo honor staret utriq; suis!
At uolitat celebris populorum rector & orbis
Victor Alexander multa per ora uirum.
Milite nec laudem, nec tot sibi regna parauit,
Sed bonus, & clemens, munificusq; fuit.
Nec mage Marte suum, placido quam iure pñsq;
Moribus euexit maxima Roma caput.
Transco Fabricium, Fabios, fortemq; Camillum,
Et te magne ferox, Scipiadasq; pios.
Quorum obscura mō, & minime sincera maneret
Gloria ni morum gratia rara uetet.
Aspice SISMVMDVM si non clemētia regem
Nūc celebrem procul, & mens moderata facit.
Hinc deus Alcides, Bacchusq; est cceptus haberi,
Vexere ad superos facta benigna Iouem.

Quidq; aliud Phœbum, Cererē doctāq; Mineruā,
Tyndaridasq; coli fecit honore deum.
Tanti apud est homines animi moderatio, tanti,
Sic faciles mores, sic benefacta ualent,
His ut qui careat, uirtute carere putetur,
Hæc etiam laudem sola decusq; ferant.
Hic mihi te testem, rigido clarissime Marte
Dux Alberte ducum gloria magna, uoco.
Non tibi Bellonæ satis est decus esse ferocis.
Non satis, ingenio & consilio esse bonum,
Humanis pariter dictis, factisq; benignis
Ni studeas passim iungere quenq; tibi.
Dumq; placere studes summis, non despicias imos,
Omnibus at charum te simul esse cupis.
Hinc tibi pro meritis cūcti bona cuncta precātur,
Te saluum esse uolunt incolumemq; diu.
Ac modo fœlicem & ualidum gratantur adesse,
Et cupiunt uultus cernere posse tuos.
Hoc alijs æquum, mihi idem præstare necesse est,
Gratuler ut saluo magne patrone tibi,
Efficat hoc animi erga me propensio summa,
Testatam egregie quam mihi sæpe facis.
Ergo ego quem uotis flagrantibus usq; cupiui
Cernere, nunc auibus lætor adesse bonis.
Et precor euentis rerum utq; fruare secundis,
Pacata utq; geras Prussica scepra diu.

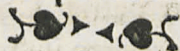
AD ILLVSTREM ET MAGNIFICVM

Dominũ, D. Ioannem Comitem in Tarnow

Castellanũ Cracouiensem, tunc Ruffiæ

Palatinum &c. Ad Moschicum

bellum proficifcentem

CLaris o longe melior maioribus orbe,
Chareq; cœlitibus, chare tuisq; Comes,
I bona quo uirtus, quo te tua gloria ducit,
Quo rex, quo proceres, quo populufq; uocat.
I lætis auibus, uirtuteq; fretus, & acri
Ingenio, Moschos concute, ſterne, doma.
Hoſtica neu metuas numero ſuperantia caſtra,
Impare nouiſti uincere Marte bene.
Imbellis Valacho eſt Moſchus magis, armaq; ſenſit
Noſtra, eadem noſtris uis animuſq; manet.
Spemq; facit cunctis clari bona cauſa triumphis,
—Fide deo, nunquam deſerit ille piõs.
Nec pia Siſmundo deerunt modo numina regi,
Auspice quo uincit Sarmatica ora frequens.

AD EVNDEM VICTOREM
REVERTENTEM

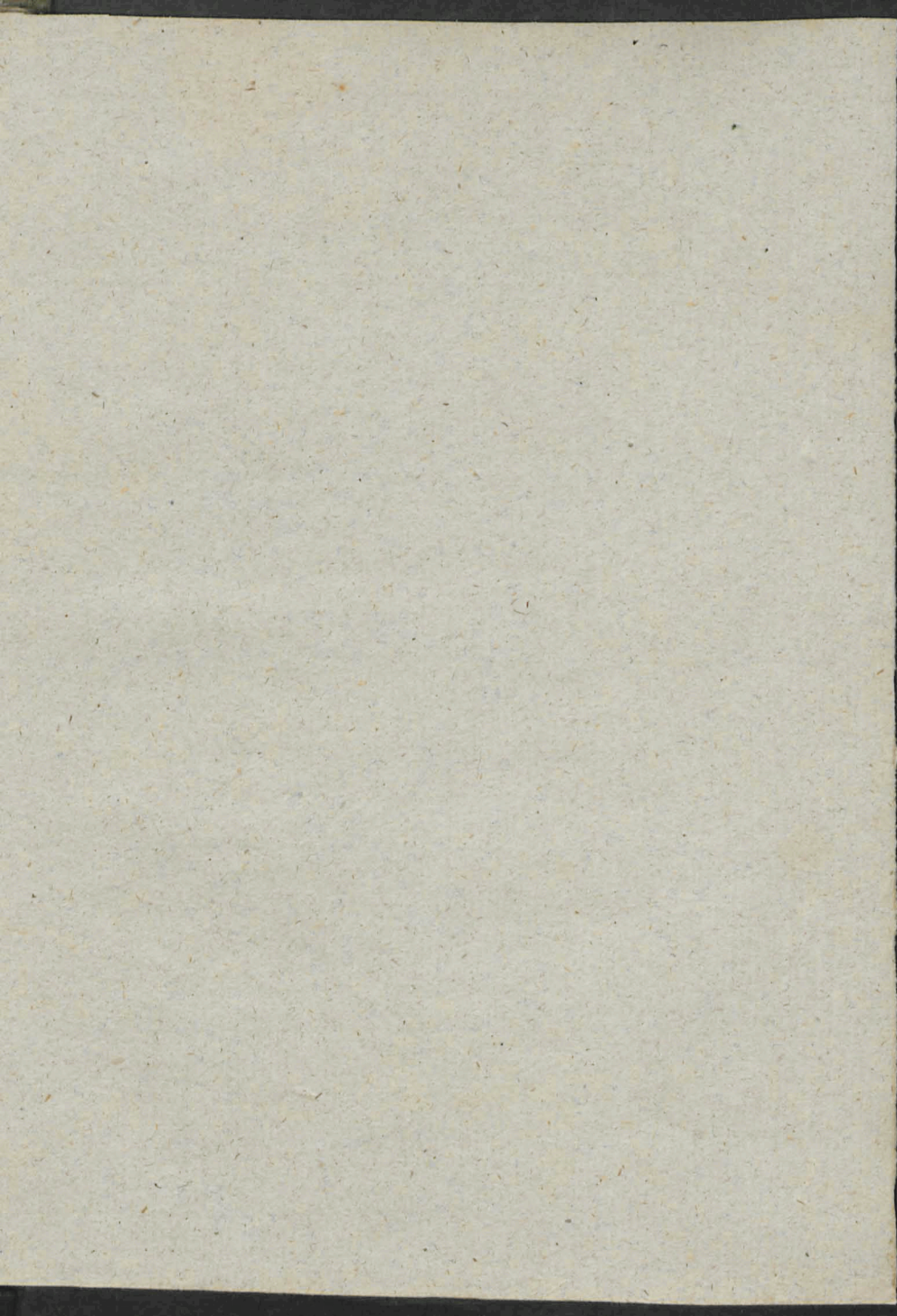
O Salve columen patriæ, Comes inclyte salve,
Qui modo Hyperboreo uictor ab orbe redis.
Quem deus, & fortuna iuuat Rhamnusia dextre,
Milite qui pauco maxima bella geris.
Cuius & ingenium, & Mauortia pectora, bello
Confractus celeri dicere Moschus habet.
Fatur & inuictum, trepidus dum deſcendit arces
Ipſe ſuas, mandat præſidiumq; fugæ.
Nil iuiſſe alias firmiſſima mœnia cernit,
Nil clarosue duces, præſidiumue potens.
Funditus inſœlix cecidit Starodubia, prudens
Accepit frenos Hommia quaſſa tuos,
Recte igitur Lituana tibi pariterq; Polona
Gratatur reduci natio, magne Comes.
Hæc decus & laudem per te ſibi gaudet adauctâ,
Illa ex hoſte fero parta trophæa ſibi.
Sis utinam Pylios ſœlix & ſoſpes in annos,
Et referas factis præmia digna tuis.
Nam decus in tuto poſitum eſt tibi, laude perenni,
Virtutem referent poſtera ſœcla tuam.

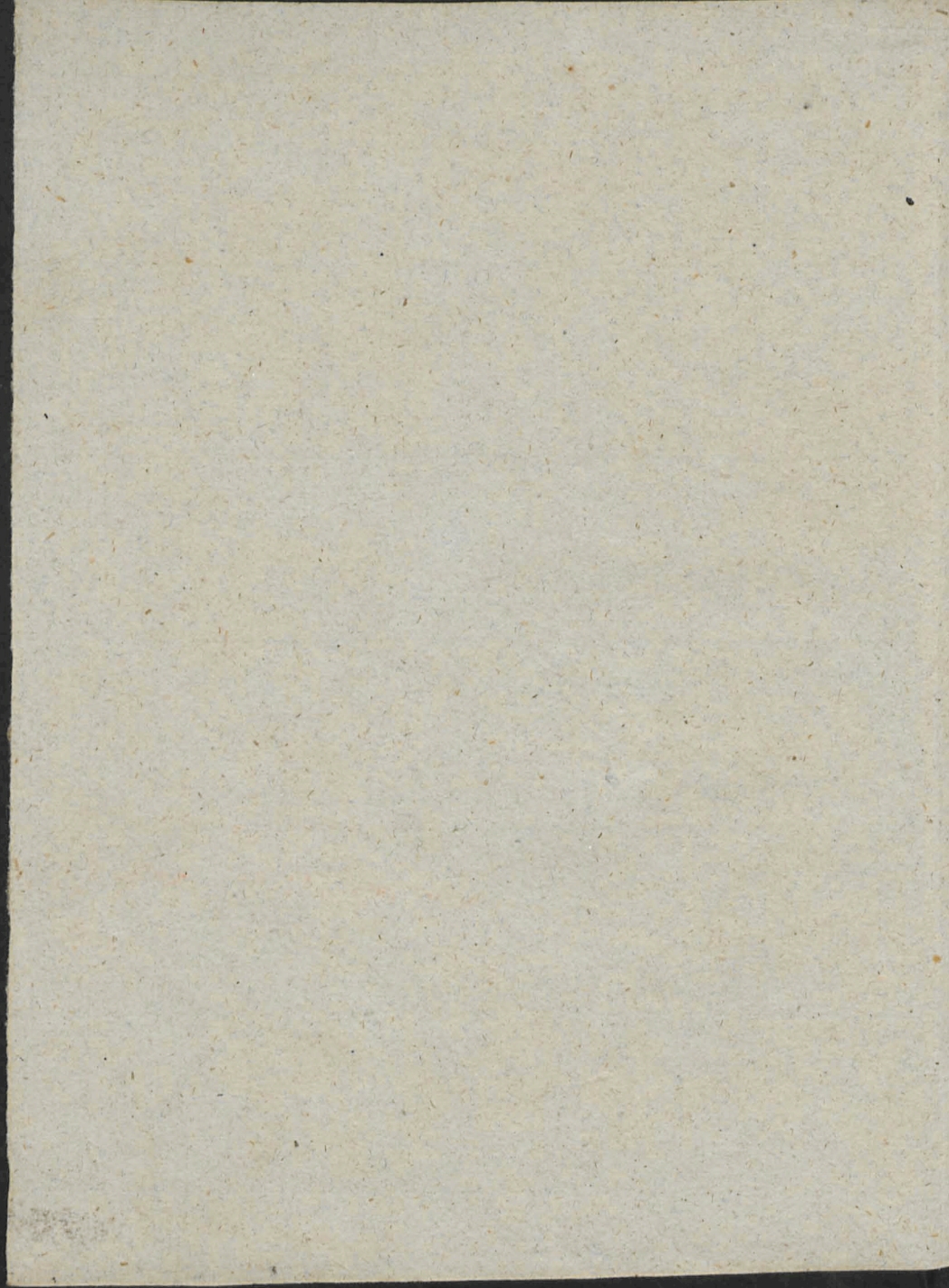

Cracouiæ per Hier. Viet. Anno M. D. XXXVI.

6576
7

15.5200

~~15.5200~~

6376

 2

